

բուհեր — ցաւն է. տառաջանքը մարդու կեանքի անբաժան ընկերն է, — զժողովրդէր աշխատանքը, չքաւորութիւնը, մահը, բնութեան ահաւելի պատահարները, — երկրաշարժ, փոթորիկ, մրրիկ, համաճարակ, եւլին այս իրողութիւնը պիտի չհշտէին: Այս մասին պէտք չկայ յուզիչ պատկերներով զբոսել երեւակայութիւնը, կը պնդեն Նախախմբման վարդապետութեան հաւաքականորդները, կամ մերկ ցուցադրել երջանկութեան երեւոյթին տակ ծածկուած տխրութիւններն ու արցունքները՝ որոնք կրնան կարճել մարդկային կեանքի տեւողութիւնն անգամ, խամրեցնել ժպիտը՝ իր առաջին փթթումներուն՝ մեր շուրթերուն վրայ: Յաւը բռնած է մարդկային էութեան խորքը, սոսկ տրտմութիւն մը կրնայ դառնացնել մարդկային բովանդակ կեանքը, մինչդեռ մեծագոյն ուրախութիւն մը չի կրնար ջնջել անոր սրտին մէջ բոյն գրած կոկիծը:

Ստոյգ է թէ ֆիզիքական ցաւերը գոյութիւն ունին, և մարդոց կոկիծներու արցունքներու որակը միայն աւելի կը կշռէ քան անոնց մտքով ուրախութեանց ժպիտներու քանակը: Միեւնոյն ատեն սակայն, արդար ըլլալու համար պէտք է ըսել՝ թէ մարդուն ֆիզիքական ցաւերը կուգան մեծ մասով բնութեան օրէնքներուն դէմ մեղանշումէ, բնութեան մէջ ներմուծուած անկարգութենէ: Աստուածային այդ օրէնքներուն դէմ մաքառող ամենէն մեծ թշնամին մեր անձնիշխան ու տկար կամքն է,

հիւանդութիւններու և տառապանքներու մեծ մասին շարժառիթը՝ մեր հաճոյասիրութիւնները: Երբ պտիկներն իսկ տառապին իրենց անմեղութեանը մէջ, պատասխանատուն չառ անգամ իրենց ծնողներն են՝ որոնք խանգարեցին աստուածային օրէնքները:

Մերութիւնը, մահը՝ տիեզերական օրէնք մըն է. օրէնքները միշտ բարիք են. ասոնց դէմ տրանջալ յիմարութիւն է:

Միեւնոյն ատեն ֆիզիքական այդ ցաւերը օգտակար եղած են ու են մարդը բարոյապէս բարձրացնելու համար: Յաւով հեռացած է մարդը ծուլութենէ, ծայրայեղ հաճոյասիրութենէ, մոլութիւններէ: Յաւով դարձած է ձեռներէց, հնարամաց, Գիտութեանց, գեղարուեստի այսքան զարգացումը լոկ մարդկային հետաքրքրութեան պէտք չէ վերագրել՝ այլ նաեւ իր ցաւերը ամօքելու և դարմանելու յարատեւ ջանքին ու գործունէութեան:

Վիշտն ու ցաւն ալ արժանի են կոչուելու Նախախմբման իրենց մարդկութեան ընձեռած բարիքներովը:

Բաց աստի, այս կեանքը ժամանակաւոր է. կատարելալ երջանկութեան պիտի կրնայ մարդ տիրանալ յաւիտեանականութեան մէջ, ո՛ր չարիքը յաղթահարուած է, և ո՛ւր մարդուն սիրտը կը բացուի առանց խոցուածքի:

Աստուածները այնքան շատ չստգտան ենք, կ'ըսէր Պլատոն, մեր անմահութիւնը զանոնք կը չքմեղէ:

ԵՐՈՒԱՆԴ. Վ.

«Լոյս»

ՀԱՒԱՏՔԻ ՑՈՒՔԵՐ

«Ո՛յ է գեղեցիկ գովութիւն ի բերան մեղաւորի»:

Ծաղկեպսակ շինելու համար ո՛չ միայն պէտք է որ ծաղիկները մաքուր ըլլան, այլ նաեւ պսակը շինող ձեռքերը:

Նոյնպէս Աստուածային օրհնութիւններու մեջ միայն երկիւղած խօսքերու մասնակցիլ չկայելու, այլ պէտք է որ այդ խօսքերը պատշաճեցնող ոգին երկիւղած ըլլալ:

ՈՍԿԵՔԵՐԱՆ

(Պատմ. արդարապէս Աղօթքի ճարտ.)